

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania A. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Łodzi
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 26 czerwca 2024 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 9 grudnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1017/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 240 zł (słownie: dwieście czterdzieści złotych) wraz
z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie z odwołania A. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Łodzi w przedmiocie podjęcia wypłaty emerytury, oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 26 maja 2022 r., którym oddalono odwołanie.

Powyższy wyrok został przez odwołującego się zaskarżony skargą kasacyjną w całości. Skargę oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego: art. 95 ust. 1 i 2 w zw. z art. 2 ust. 2 w zw. „z art. 15a” ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm.; dalej: ustawa emerytalna) w zw. z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 2528; dalej: ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych) oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, przez błędną ich wykładnię polegającą na uznaniu, iż o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia decyduje data przyjęcia do służby wojskowej, a nie brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a w konsekwencji, że do wnioskodawcy nie ma zastosowania zasada pobierania świadczeń z dwóch tytułów, a ponadto polegającą na uznaniu, iż sytuacja wnioskodawcy w stosunku do żołnierzy powołanych do służby po 1 stycznia 1999 r. sprzed 1 stycznia 2013 r. nie wykazuje cech naruszenia zasady równości wobec prawa wynikającej z Konstytucji RP.

Skarżący podniósł również zarzut naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy:

1) art. 327¹ § 1 pkt. 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 387 § 2¹ pkt. 2 k.p.c., przez brak zawarcia w uzasadnieniu skarżonego wyroku oceny w zakresie udowodnienia faktów, z których wnioskodawca wywodzi określone w odwołaniu i apelacji skutki prawne oraz przez brak wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa w szczególności w zakresie przyczyn niezastosowania - do wykładni art. 95 ust. 1 i 2 w zw. z art. 153 ustawy emerytalnej w zw. z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin - art. 32 ust. 1 Konstytucji RP i wynikającej z niego zasady równości wobec prawa, co łącznie skutkowało nierozpoznanie istoty sprawy,

2) art. 162 § 1 i 2 k.p.c., przez błędną jego wykładnię wyrażającą się w przekonaniu, iż złożenie przez stronę zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. wskazującego w swej treści na naruszenie przez Sąd przepisu, który wskazany został jako podstawa rozstrzygnięcia wypadkowego, jest niewystarczające dla

osiągnięcia skutku z art. 162 k.p.c. podczas gdy Sąd (w świetle obowiązującej procedury) może dopuścić się naruszenia tylko przepisu który stosuje, bądź przepisu, który miał obowiązek zastosować,

3) art. 380 k.p.c. w zw. z art. 235² § 1 pkt 3 k.p.c., z art. 227 k.p.c. i art. 278 k.p.c., przez nierozpoznanie postanowienia Sądu pierwszej instancji pomijającego wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyliczenia emerytur i rent oraz niedopuszczenie tego dowodu na fakty określone pismem procesowym z dnia 14.04.2022 r. (pkt. 1 - 8) oraz wskazane w ust. III pkt 5 tir. 1 - 8 apelacji, podczas gdy dowód ten miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i zmierzał bezpośrednio do wykazania faktu naruszenia zasady równości wobec prawa w sytuacji wnioskodawcy w stosunku do żołnierzy powołanych do służby po 1 stycznia 1999 r., a przed 1 stycznia 2013 r.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu oraz pozostawienie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi Apelacyjnemu z uwzględnieniem kosztów poniesionych przez wnioskodawcę, alternatywnie uchylenie zaskarżonego wyroku oraz o orzeczenie co do istoty sprawy i zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury z FUS w zbiegu z emeryturą wojskową od dnia 1 września 2021 r., a ponadto zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania przed Sądami obu instancji i kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi.

Skarżący wskazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona wobec:

(-) sporządzenia przez Sąd Apelacyjny uzasadnienia skarżonego orzeczenia bez zawarcia w nim oceny w zakresie udowodnienia faktów z których wnioskodawca wywodzi określone w odwołaniu i apelacji skutki prawne - co wynika z faktu zawarcia w uzasadnieniu skarżonego wyroku szeregu tez i rozważań, które związane są z materią roszczeń formułowanych przez wnioskodawcę na płaszczyźnie abstrakcyjnej, nie odnosząc się przy tym do okoliczności konkretnego

przypadku - co nakazuje stwierdzić, że Sąd drugiej instancji nie dokonał rzeczywistego i merytorycznego rozpoznania wywiedzionej apelacji,

(-) dokonania błędnej wykładni art. 162 § 1 i 2 k.p.c. wyrażającej się w przekonaniu, iż złożenie przez stronę zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. wskazującej w swej treści na naruszenie przez Sąd przepisu, który wskazany został jako podstawa rozstrzygnięcia wpadkowego, jest niewystarczające dla osiągnięcia skutku z art. 162 k.p.c., podczas gdy Sąd (w świetle obowiązującej procedury cywilnej) może dopuścić się naruszenia tylko przepisu który stosuje, bądź przepisu, który miał obowiązek zastosować,

(-) nierozpoznania postanowienia Sądu pierwszej instancji pomijającego wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyliczenia emerytur i rent oraz niedopuszczenia dowodu z ww. dowodu (pkt. 1-9 pisma procesowego z dnia 14.04.2022 r. i ust. III pkt 5 tir. 1-8 apelacji), w sytuacji gdy dowód ten miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i zmierzał bezpośrednio do wykazania faktu naruszenia zasady równości wobec prawa w sytuacji wnioskodawcy w stosunku do żołnierzy powołanych do służby po 1 stycznia 1999 r. a przed 1 stycznia 2013 r.,

(-) błędnej wykładni art. 95 ust. 1 i 2 w zw. z art. 2 ust. 2 „w zw. z art. 15a” ustawy emerytalnej w zw. z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin oraz w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP polegającej na uznaniu, iż o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia decyduje data przyjęcia do służby wojskowej, a nie brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a w konsekwencji, że do wnioskodawcy nie ma zastosowania zasada pobierania świadczeń z dwóch tytułów, a ponadto polegającej na uznaniu, iż sytuacji wnioskodawcy w stosunku do żołnierzy powołanych do służby po 1 stycznia 1999 r., a przed 1 stycznia 2013 r. nie wykazuje cech naruszenia zasady równości wobec prawa wynikającej z Konstytucji RP.

Skarżący podkreślił, że zasadności swego roszczenia upatruje nieprzerwanie w niezgodności art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP konsekwentnie podnosząc, iż jego sytuacja jest tożsama z sytuacją żołnierzy przyjętych do służby po 1 stycznia 1999 r., a jedynym co ich różni to fakt, iż

wnioskodawca nie ma faktycznej możliwości zwiększenia podstawy wymiaru emerytury przez dodanie okresów pracy cywilnej, z kolei żołnierze powołani do służby po 1 stycznia 1999 r. nie mogą tego uczynić z uwagi na uwarunkowania ustawowe. Dalej wnioskodawca wywodzi, iż analizowana regulacja nie spełnia warunków odstępstwa od zasady równego traktowania wyrażonej w Konstytucji RP, bowiem stojące za nią argumenty na rzecz nierównego traktowania nie mają charakteru relewantnego, nie mają charakteru proporcjonalnego i nie są związane z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi uzasadniającymi odmienne potraktowanie podmiotów podobnych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia oraz wniesionej skargi kasacyjnej nie pozwala na stwierdzenie, że zachodzi powołana przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W odniesieniu do przywołanej przez skarżącego przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy stwierdzić, że skoro uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odwołujące się do przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinno koncentrować się na wykazaniu "oczywistości" zasadności skargi, to nie może sprowadzać się do odwołania się do uzasadnienia podstaw

kasacyjnych bądź też do ich powtórzenia choćby nawet w zmodyfikowanej formie, ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2018 r., IV CSK 618/17, LEX nr 2500419; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2021 r., II PSK 24/21, LEX nr 3113274). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej sprowadza w istocie do powtórzenia w zmodyfikowanej formie podstaw skargi i w jego treści odnosi się w istocie do podstaw kasacyjnych a nie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci jej oczywistej zasadności.

Podkreślić ponadto należy, że zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości zostały już rozstrzygnięte uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (OSNP 2022 nr 6, poz. 58), zgodnie z którą ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych).

W uchwale tej Sąd Najwyższy szeroko wyjaśnił powody, dla których nie można zaakceptować stanowiska skarżącego, iż powinienem otrzymywać dwa świadczenia, a tym samym wyznaczył standard interpretacyjny, który obecnie nie pozwala akceptować wykładni prezentowanej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17 (OSNP 2019 nr 9, poz. 114). W konkluzji Sąd Najwyższy w powiększonym składzie stanął na stanowisku, że budzący wątpliwości interpretacyjne zwrot "z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy (zaopatrzeniowej)..." użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, wykładany z uwzględnieniem reguł gramatycznych, systemowych i funkcjonalnych powinien być rozumiany jako odnoszący się tylko do żołnierzy, których emerytury są obliczane na podstawie tych przepisów, a zatem do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej, odpowiednio po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2012 r.

W związku z powyższym nie zachodzi wskazywana przez skarżącego przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zwłaszcza w kontekście powołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2023 r., II USKP 115/22, LEX nr 3573183).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ał]